

REISEBREV FRA MINNEAPOLIS: COLLEGE-LIVET SOM FILOSOFISTUDENT

Av Anniken Fleisje

Tiende januar 2010 ankom jeg University of Minnesota, populært kalt U of M eller «the U», som utvekslingsstudent på masterprogrammet i filosofi. Jeg hadde høye forventinger til universitetet, med god grunn. Det er nemlig ikke bare Berkeley som gjelder når man skal akademisere seg i junaiten. U of M rangert som en av USAs beste institusjoner på filosofi. Jeg kan blant annet skryte av et relativt variert utvalg av emner og engasjerte professorer som faktisk ser ut til å *like* å forelese. Som min kinesiske venninne sier, «They have fashion.» (Hennes engelskferdigheter er begrensede, og hun har en tendens til å blande sammen ord som rimer på hverandre. Her bør ordet «fashion» byttes ut med «passion» for å oppnå ønsket mening.) Med såpass høy kvalitet på undervisningen, klarer man å leve med det faktum at det her kun er analytisk filosofi som gjelder...

Nå som det er etablert at U of M er et absolutt supert sted å studere analytisk filosofi, må jeg likevel, noe forundret, stille spørsmålstegn ved hvordan studiene er lagt opp. Friheten er stor i forhold til emnevalg, og det er ikke påkrevd noen obligatoriske fag for å avlegge verken bachelor- eller mastergrad i filosofi. Hvilket betyr at man fint kan gå her i årevis uten å være borti halyparten av det Blindern pressa på oss som ex.phil.-studenter, men derimot kan bake inn både bowling, homofobistudier og healing i sin akademiske(?) grad. Derfor stiller foreleserne spørsmål som «Have any of you read Hume?» og «Are any of you familiar with Rawls?», selv på masternivå. Da rekker jeg opp hånda som bekreftelse på at jada, jeg har faktisk lest både Hume og Rawls og Hobbes – ja, selv Descartes har denne jenta vært borti (litt for) mange ganger. Og føler meg sykt belest.

Da jeg i fjor høst kunngjorde overfor mine medstudenter at jeg skulle farte over havet helt til Minneapolis, fikk jeg en del spørsmål om hvorfor i h... jeg gadd å dra *dit*, av alle steder; byen har jo like kalde (dog ikke like lange) vintere som Oslo, noe som for de fleste visstnok er god nok grunn til å stryke Minneapolis av listen over potensielle studiesteder. Men jeg fikk også spørsmål av det mindre negative slaget, blant annet om hvilke emner jeg skulle ta.

Jeg velger å ignorere muligheten for at dette spørsmålet ble uttrykt kun på bakgrunn av en høflig liksom-interesse for undertegnede studieplaner, og bestemmer meg for å tro at dette faktisk er av genuin interesse for mine medstudenter, det vil si dere. Nå kan dere derfor glede dere, for her kommer svaret!

Statusen som fulltidsstudent ved U of M innebærer for mitt vedkommende fire fag, som igjen betyr åtte forelesninger, rundt 250 sider å lese, og en eller to oppgaveinnleveringer *hver eneste uke*. Etter tre og et halvt år i Blindern-modus, kan man bli utbrent av mindre. Når det gjelder fagene, kan jeg melde om en del moralfilosofi, med både *Contemporary Moral Theories* og *Moral Philosophy*. Førstnevnte er faget der arbeidsinnsats er et nøkkelord, men hvor seriositet forekommer sporadisk. Noe jeg fikk erfare seinest i dag, da jeg skulle holde en obligatorisk presentasjon om Darwalls «reactive attitudes», var professoren mest opptatt av å høre om nordmenns drikkevaner i jula, og hadde det moro med å skrive navnet mitt på ulike måter på tavla (hun foretrakk å stove «Anniken» med tre a-er, og bytte ut den første n-en med h). *Moral Philosophy* er nok hakket mer seriøst. Dette er et intenst Kant-seminar som undervises av det som trolig er den mest sympatiske kantianeren jeg noen gang vil møte (no offense, Kantians!).

Også i *Philosophy of Law* dukker moralfilosofi opp rett som det er, med jusfilosofiens/filosofijusens versjon av Ross Geller i spissen. Forelesninger på Law School – hvor «Ross» holder til – er ingen spøk (i så fall er de ekstremt tørre), her gjelder det å gå i skjorte og slips, ha laptop, være gutt og ha vokst fra ungdomstidas utskeielser. En skarp kontrast til kosetimene i *Philosophy of Music*. Dette er faget der foreleseren ser ut som julenissen og – mens vi er inne på fiktive karakterer – snakker som en viss South Park-skolerådgiver («...Mkay...»). Når han ikke synger eller spiller piano eller lar oss lytte til Beethovens femte i drøye 31 minutter i strekk, da.

Spøk til side, U of M er mye mer enn udisiplinert musikk-kos og press fra professorer om å fortelle klassen om aquavit, og i løpet av mine to Minneapolis-måneder

har jeg tilegnet meg kunnskap jeg kanskje ikke ville ha gjort på Blindern: Jeg har lært hvordan Scanlon utvikler sin moralfilosofi fra tidlige til seinere verker, jeg har lært hva Raz sier om forpliktelse til loven, og jeg har omsider lært meg uttaleforskjellen på «Kant» og det engelske ordet man får om man bytter ut «K» med «C» og «a» med «u», noe som har vært essensielt for å unngå de misforståelsene

som iblant oppstod de første skoleukene. (Veilederen: «So, Anniken, you wanted to meet with me to find out which courses to take this semester? Well, there is a seminar in moral philosophy, it's mostly about *Kant*, and...» Jeg: «About *what*?!»)

Som kjent, fryder forandring. Og U of M er ikke UiO. Det tror jeg må være konklusjonen.

FILOSOFIQUIZ

1. Innenfor Heideggers filosofi hva betegner den ontologiske forskjellen?
2. På hvilken måte har man tradisjonelt tenkt at identitet går foran forskjell?
3. Jacques Derrida er bl.a. kjent for ordet «différance». Ordet er en neologisme, hvilket ord stammer det fra, og hvilke betydninger er det ment å antyde?
4. Nevn tre franske såkalte forskjellstenkere.
5. Hvor kommer den rene transcendensen til uttrykk hos Levinas?
6. Hvordan kan man si at forskjell er avgjørende for strukturalistisk lingvistikk?
7. Hva er forskjell i mengdelære?
8. Axel Honneth skiller mellom tre former for anerkjennelse, hvilke?
9. Hannah Arendt skiller mellom tre forskjellige typer menneskelig aktivitet, hvilke?
10. Hvilken filosof var den første som brukte kontradiksjonsprinsippet?
A: Sapfo B: Kant C: Parmenides
11. Hvilken av disse filosofene hører ikke til i forskjellsfilosofien?
A: Luce Irigaray B: Jon Elster C: Gilles Deleuze
12. Gayatri Chakravorty Spivak skrev introduksjon og oversatte «De la grammatologie» til engelsk. Hvem er forfatter av boken?

1. Den ontologiske forskjellen betegner forskjellen mellom værende og være. Mens værende er de ting man kan ha en forstående relasjon til, er være, kort sagt, det som gjør denne forståelsen mulig eller det som værende blir forstått med henblikk på.
2. Tanken er at for å si at noe er forskjellig fra noe annet (x er forskjellig fra y) så må x og y hver for seg være selv-identiske. Identitet blir dermed den mest grunnleggende relasjonen i kraft av at den forutsettes av forskjell.
3. Ordet har opphav i det franske «différence» som betyr både å skille/være forskjellig (eng. differ) og å usette (eng. defer). Dette skal anvendes i henholdsvis rom og tid. Å en i «différance» anryder presens partitipp og vektlegger bevegelse fremfor tilstand.
4. Gilles Deleuze, Luce Irigaray og Jean-François Lyotard.
5. I ansikter til den Andre.
6. Ved at hvert tegn har en arbitrer mening i et språk og bare får mening ved at det er forskjellig fra alle andre.
7. I mengdelære betyr det at to mengder er forskjellig kun at det finnes et eller flere elementer som er medlem i den ene, men ikke den andre mengden. Dette vil si at det bare finnes en måte noe kan være forskjellig fra noe annet på og det er gjennom ikke-identitet og hvordan mengden er beskrevet er fullstendig uvesentlig.
8. I primærrelasjon (kjærlighet, vennskap), rettsforhold (rettigheter), og i verdiflesskap (solidaritet).
9. Arbeid, produksjon og handling.
10. Parmenides
11. Jon Elster
12. Jacques Derrida

SVAR: